การศึกษาการใช้ภาษาข้ามวัฒนธรรม: การวิเคราะห์ภาษาในหนังสือ A Physician at the Court of Siam

Cross-Cultural Studies of Language: An Analysis of Language in A Physician at the Court of Siam

พิมพันธุ์ เวสสะโกศล

Pimpan Vessakosol

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง ***การศึกษาการใช้ภาษาข้ามวัฒนธรรม: การวิเคราะห์ภาษาในหนังสือ A Physician at the Court of Siam โดยนายแพทย์มัลคอล์ม สมิธ*** มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อความหมายเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 4 ถึงรัชกาลที่ 6 นอกจากนั้นยังได้รวบรวมคำศัพท์และสำนวนภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยอีกด้วย

กลวิธีที่ใช้สื่อสารข้ามวัฒนธรรมในหนังสือ A Physician at the Court of Siam มีดังนี้

1. **การทับศัพท์** ใช้กับชื่อเฉพาะ, คน, สิ่งของ, และศัพท์ทางการแพทย์
2. **ภาษาอังกฤษที่มีความหมายเหมือนกับความหมายในภาษาไทย** ใช้กับชื่อเฉพาะ, คน, สัตว์, สิ่งของ, กิริยา การกระทำ, นามธรรม, พิธีกรรม/พระราชพิธี, อาคาร สถานที่, และศัพท์ทางการแพทย์
3. **ภาษาอังกฤษที่มีความหมายใกล้เคียงกับภาษาไทย** ใช้กับชื่อเฉพาะ, คน,

สิ่งของ, กิริยา การกระทำ, นามธรรม, พิธีกรรม/พระราชพิธี, อาคาร สถานที่, และศัพท์ทางการแพทย์

4. **คำแปลตรงกับภาษาไทย** ใช้กับชื่อเฉพาะ และสิ่งของ
5. **การอธิบาย** (เป็นการใช้โครงสร้างภาษาขนาดสั้น เช่น วลี, อนุประโยค หรือประโยคสั้น ๆ 2-3 ประโยค) ใช้กับคน, กิริยา การกระทำ, พิธีกรรม/พระราชพิธี, อาคาร สถานที่ และศัพท์ทางการแพทย์
6. **การบรรยาย** (เป็นการให้รายละเอียด) ใช้กับคน, สิ่งของ, กิริยา การกระทำ, นามธรรม, พิธีกรรม/พระราชพิธี, อาคาร สถานที่, และศัพท์ทางการแพทย์
7. **การเปรียบเทียบ** (กับสิ่งที่มีอยู่ในวัฒนธรรมอังกฤษ) ใช้กับคน, สิ่งของ, กิริยา การกระทำ, นามธรรม, อาคาร สถานที่, และศัพท์ทางการแพทย์
8. **ภาพประกอบ** ใช้กับคน และอาคาร สถานที่
9. **ตาราง** ใช้ในการแสดงลำดับในราชวงศ์จักรี

Abstract

This research entitled ***Cross-Cultural Studies of Language: An Analysis of Language in A Physician at the Court of Siam by Dr.Malcolm Smith*** aims to study the strategies used in the English language to narrate Thai culture during the reigns of King Rama IV to King Rama VI. A glossary of English words and expressions for Thai culture is another goal of the research.

The strategies for cross-cultural communication used in *A Physician at the Court of Siam* are as follows:

1. **Transcription** is used for Proper Names, Human-beings, Things, and Medical Terms.
2. **Equivalence** (English words or expressions having the same meanings in Thai) is used for Proper Names, Human-beings, Animals, Things, Performance, Concepts, Ceremonies, Places and Buildings, and Medical Terms.
3. **Non-equivalence** (English words or expressions having meanings close to what exists in Thai culture, but not the same) is used for Proper Names, Human-beings, Things, Performance, Ceremonies, Places and Buildings, and Medical Terms.

4. **Literal Translation** is used for Proper Names and Things.
5. **Explanation** (explaining in phrases, clauses, or a few sentences) is used for Human-beings, Performance, Ceremonies, Places and Buildings, and Medical Terms.
6. **Description** (giving details to add more explanation) is used for Human-beings, Things, Performance, Concepts, Ceremonies, Places and Buildings, and Medical Terms.
7. **Comparison** (with what exists in English-speaking culture) is used for Human-beings, Things, Performance, Concepts, Places and Buildings, and Medical Terms.
8. **Illustration** is used for Human-beings and Places and Buildings.
9. **A table** is used to show the hierarchy of the House of Chakri.

บทนำ

ปัจจุบันเป็น**ยุคโลกไร้พรมแดน** อันเป็นผลมาจากการติดต่อสื่อสารที่ไม่ถูกจำกัดด้วยขอบเขตทางภูมิศาสตร์ มนุษย์สามารถเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ จากดินแดนที่ห่างไกล อีกทั้งยังมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ประชากรโลกใช้กันอย่างแพร่หลายในฐานะภาษานานาชาติ (International Language) โดยเป็นภาษาที่ใช้ในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (Cross-cultural Communication) ที่ใช้กันอย่างกว้างขวาง

รัฐบาลทุกรัฐบาลของประเทศไทยมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวและการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยออกสู่นานาชาติ ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ใช้ในการสื่อสารข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับประเทศไทยซึ่งมีวัฒนธรรมที่แตกต่างจากชนชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษ เพราะฉะนั้นจึงก่อให้เกิดปัญหาทั้งในการเขียนต้นฉบับ (Original Text) ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยเป็นภาษาอังกฤษ และการแปล (Translation) จากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ เป็นการยากที่จะหาถ้อยคำหรือสำนวนที่มีความหมายเหมือนกัน (Equivalence) ในสองภาษาที่มีวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงเช่น ไทยกับอังกฤษ อย่างไรก็ตาม งานเขียนภาษาอังกฤษที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรมไทยเป็นสิ่งที่จำเป็นและเป็นที่ต้องการเพื่อสนองตอบนโยบายการท่องเที่ยวและการเผยแพร่วัฒนธรรมของรัฐบาลไทย

หนังสือเรื่อง **A Physician at the Court of Siam** แต่งโดยนายแพทย์มัลคอล์ม สมิธ แพทย์ชาวอังกฤษที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นแพทย์ประจำราชสำนักและแพทย์หลวงประจำพระองค์สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถพระบรมราชชนนีพันปีหลวง นายแพทย์มัลคอล์ม สมิธ เดินทางมาทำงานในประเทศไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2445 (ค.ศ. 1902) ในฐานะแพทย์ประจำคณะทูตอังกฤษและเขียนหนังสือเล่มนี้เมื่อ พ.ศ. 2489 (ค.ศ. 1946) มีวัตถุประสงค์เพื่อบันทึกชีวิตในราชสำนักสยามซึ่งจบสิ้นลงไปแล้ว โดยเริ่มเล่าเรื่องตั้งแต่ พ.ศ. 2394 (ค.ศ. 1851) ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวพระมหากษัตริย์องค์ที่ 4 แห่งราชวงศ์จักรี จนกระทั่งสมเด็จพระพันปีหลวงเสด็จสวรรคตใน พ.ศ. 2462 (ค.ศ. 1919) งานเขียนของเขาเป็นการถ่ายทอดประสบการณ์ตลอดระยะเวลาหลายปีในราชสำนักสยาม รวมทั้งคำบอกเล่าพระราชทานจากสมเด็จพระพันปีหลวง เป็นงานเขียนที่ถ่ายทอดสิ่งที่ชาวอังกฤษผู้หนึ่งได้พบเห็นและรับรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย ภาษาอังกฤษที่ใช้จึงเป็นงานเขียนของเจ้าของภาษา (Native Speaker) และเนื่องจากผู้เขียนเองเป็นชาวอังกฤษที่ได้รับการศึกษาสูง ภาษาอังกฤษที่ใช้ในการถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทยจึงเป็นภาษาที่เป็นตัวอย่างที่ดีได้ ดังนั้นการวิเคราะห์งานเขียนของ นายแพทย์สมิธ เรื่อง **A Physician at the Court of Siam** จึงย่อมได้ข้อความรู้ด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อถ่ายทอดเรื่องราว และวัฒนธรรมต่าง ๆ ของไทยทั้งในระดับราชสำนักและสามัญชน

นอกจากหนังสือ **A Physician at the Court of Siam** จะมีคุณสมบัติเหมาะสำหรับการศึกษาวิธีการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมแล้ว หนังสือเล่มนี้ยังมีฉบับแปล **"ราชสำนักสยามในทรรศนะของหมอสมิธ"** ซึ่งกรมศิลปากรมอบหมายให้นางสาวศุกลรัตน์ ธาราศักดิ์ เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งนักอักษรศาสตร์ 6 ฝ่ายแปลและเรียบเรียง กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์แปลเป็นภาษาไทยและพิมพ์เผยแพร่ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2537 และครั้งที่ 2 เมื่อ พ.ศ. 2542 จึงถือได้ว่าเป็นฉบับแปลทางราชการที่สามารถถือเป็นแหล่งอ้างอิงได้

การวิเคราะห์งานเขียนของนายแพทย์สมิธ เรื่อง **A Physician at the Court of Siam** โดยเทียบข้อมูลจากฉบับแปล **"ราชสำนักสยามใน**

ทรรศนะของหมอสมิธ" ย่อมเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาทั้งด้านการเขียนภาษาอังกฤษโดยตรง และด้านการแปลจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ อีกทั้งยังเป็นการศึกษาลักษณะภาษาอังกฤษของเจ้าของภาษาที่มีประสบการณ์ตรงกับวัฒนธรรมไทยอีกด้วย

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษากลวิธี (Strategy) ในการใช้ภาษาอังกฤษถ่ายทอดวัฒนธรรมแบบไทย ซึ่งเป็นการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (Cross-cultural Communication)

2. เพื่อศึกษารูปแบบ (Pattern/Form) ของภาษาอังกฤษที่ใช้สื่อความหมายเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย

3. เพื่อรวบรวมคำศัพท์และสำนวน (Glossary) ภาษาอังกฤษที่ใช้สื่อความหมายเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ได้ทราบกลวิธีและรูปแบบการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อสื่อความหมายเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยอันจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนวิชาการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อสื่อสารเรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย

2. ได้มีการรวบรวมคำศัพท์และสำนวนภาษาอังกฤษเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยที่สามารถใช้เป็นคู่มือในการเขียนภาษาอังกฤษ หรือการแปลด้านวัฒนธรรมไทย

ขอบเขตของการวิจัย

1. เป็นการศึกษาการใช้ภาษาอังกฤษในหนังสือเรื่อง A Physician at the Court of Siam โดยนายแพทย์มัลคอล์ม สมิธ เขียนเมื่อ พ.ศ. 2489 (ค.ศ. 1946) ตีพิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2500 (ค.ศ. 1957) ฉบับที่ใช้วิเคราะห์พิมพ์โดย Oxford University Press พ.ศ. 2525 (ค.ศ. 1982)

2. เป็นการศึกษาโดยเทียบความหมายจากฉบับแปลเรื่อง "ราชสำนักสยามในทรรศนะหมอสมิธ" แปลโดยนางสาวศุกลรัตน์ ธาราศักดิ์ กรมศิลปากร จัดพิมพ์ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2542

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษาการใช้ภาษาข้ามวัฒนธรรมโดยการวิเคราะห์ภาษาที่ใช้ในหนังสือ A Physician at the Court of Siam เขียนโดยนายแพทย์สมิธ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยวิเคราะห์ภาษาอังกฤษที่นายแพทย์สมิธใช้ในการถ่ายทอดประสบการณ์ในสังคมไทยสมัยรัชกาลที่ 4 - รัชกาลที่ 6 โดยเทียบความหมายกับฉบับแปล "ราชสำนักสยามในทรรศนะของหมอสมิธ" แปลโดยศุกลรัตน์ ธาราศักดิ์ ซึ่งเป็นหนังสือที่กรมศิลปากรจัดพิมพ์ เพื่อศึกษากลวิธีการใช้ภาษาอังกฤษและเพื่อรวบรวมคำและสำนวนที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมไทย พร้อมด้วยคำแปลภาษาไทย

2. วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวกับการใช้ภาษาข้ามวัฒนธรรม เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีด้านการสื่อสารในวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน และวิธีการวิเคราะห์ภาษาที่ใช้

2. รวบรวมคำและสำนวนที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสังคมและวัฒนธรรมไทยจากหนังสือ A Physician at the Court of Siam

3. หาคำแปลเทียบกับคำและสำนวนภาษาอังกฤษในข้อ 2 จากหนังสือแปล "ราชสำนักสยามในทรรศนะของหมอสมิธ"

4. แบ่งหมวดหมู่ของคำและสำนวนในข้อ 2 พร้อมด้วยความหมายในข้อ 3 ออกเป็นกลุ่มตามลักษณะประเภทของคำและสำนวนเหล่านั้น ได้แก่

กลุ่มที่ 1: ชื่อเฉพาะ (Proper Name) ได้แก่ ชื่อที่ใช้เรียกขานบุคคลและสิ่งต่าง ๆ

1. ชื่อบุคคล (Personal Name)

1.1 พระราชวงศ์ (Royal Family)

1.2 เสนาบดี (Minister)

2. ชื่อตำแหน่ง หรือ ยศ (Rank or Title)
   2.1 พระราชวงศ์ (Royal Family)
   2.2 ข้าราชสำนัก (Court Official)
   2.3 ข้าราชการ (Government Official)
   2.4 สงฆ์ (Monk)
3. ชื่ออาคาร สถานที่ (Place and Building)
   3.1 เมือง/จังหวัด
   3.2 สถานที่
   3.3 พระราชวัง
   3.4 อาคาร
   3.5 ประตู
   3.6 วัด
4. ชื่อหน่วยงาน (Office)
5. ชื่อื่น ๆ

กลุ่มที่ 2: คน (Human-being) ได้แก่ ศัพท์และสำนวนที่หมายถึงคนประเภทต่าง ๆ ตลอดจนลักษณะและนิสัย

1. พระราชวงศ์
2. ข้าราชสำนัก
3. ข้าราชการ
4. คนทั่วไป
5. ลักษณะและนิสัย

กลุ่มที่ 3: สัตว์ (Animal) ได้แก่ ศัพท์ที่หมายถึงสัตว์ต่าง ๆ

กลุ่มที่ 4: สิ่งของ (Thing) ได้แก่ ศัพท์ที่หมายถึงวัตถุต่าง ๆ ที่ไม่มีชีวิต

1. เครื่องดนตรี
2. เรือพระที่นั่ง
3. สิ่งของของพระราชวงศ์
4. สิ่งของอื่น ๆ

กลุ่มที่ 5: กิริยา การกระทำ (Performance) ได้แก่ ศัพท์และสำนวนที่หมายถึงกิริยาและการกระทำ

1. การเสด็จขึ้นครองราชย์
2. กิริยา การกระทำของพระสงฆ์
3. กิริยา การกระทำของพระราชวงศ์
4. กิริยาท่าทางการเคลื่อนไหว (Movement)
5. กิริยาอื่น ๆ

กลุ่มที่ 6: นามธรรม (Concept) ได้แก่ ศัพท์และสำนวนที่หมายถึงแนวความคิด ความเชื่อ หรือสิ่งที่สัมผัสไม่ได้

1. ศัพท์เกี่ยวกับศาสนาพุทธ
2. ศัพท์เกี่ยวกับเวลา
3. ศัพท์เกี่ยวกับกฎหมาย
4. ศัพท์เกี่ยวกับการปกครอง
5. ศัพท์เกี่ยวกับนามธรรมอื่น ๆ

กลุ่มที่ 7: พิธีกรรม/พระราชพิธี (Ceremony) ได้แก่ ศัพท์และสำนวนที่หมายถึงพิธีทั้งของพระราชวงศ์และราษฎรทั่วไป

กลุ่มที่ 8: อาคาร สถานที่ (Place & Building) ได้แก่ ศัพท์ที่หมายถึงอาคารและสถานที่ต่าง ๆ

1. อาคาร สถานที่ของพระราชวงศ์
2. อาคาร สถานที่อื่น ๆ

กลุ่มที่ 9: ศัพท์ทางการแพทย์ (Medical Term) ได้แก่ ศัพท์และสำนวนที่เกี่ยวกับการแพทย์และการสาธารณสุข

1. โรค
2. อาการ
3. การรักษา
4. ยา
5. คน
6. อื่น ๆ

5. วิเคราะห์วิธีการใช้ภาษาที่ผู้เขียนใช้ในแต่ละกลุ่ม และเขียนรูปแบบการใช้ภาษาที่พบ

6. เปรียบเทียบกลวิธีการใช้ภาษาที่วิเคราะห์ในข้อ 5 ของทั้ง 9 กลุ่ม เพื่อศึกษาการใช้ภาษาเมื่อกล่าวถึงสิ่งที่แตกต่างกัน

7. สรุปผลการวิเคราะห์ และอภิปรายผล

คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิเคราะห์

(1) ทับศัพท์ (Transcription หรือ Transliteration) หมายถึง การใช้ภาษาอังกฤษเขียนคำภาษาไทย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การถ่ายเสียง (Transcription) เป็นการใช้ภาษาอังกฤษโดยให้ออกเสียงใกล้เคียงกับภาษาไทย เช่น yu fai = อยู่ไฟ, nang ham = นางห้าม เป็นต้น อีกประเภทคือ การถอดอักษร (Transliteration) เป็นการแทนอักษรอย่างตรงตัว เช่น Mahidol = มหิดล เป็นต้น

(2) ภาษาอังกฤษที่มีความหมายเหมือนกัน (Equivalence) หมายถึง ภาษาอังกฤษที่มีความหมายเหมือนกับความหมายในภาษาไทย แบ่งออกเป็น **คำภาษาอังกฤษที่มีความหมายเหมือนกัน** เช่น king = พระมหากษัตริย์, barge = เรือ, palace = พระราชวัง เป็นต้น และ**สำนวนภาษาอังกฤษที่มีความหมายเหมือนกัน** เช่น secured the throne = เสด็จขึ้นครองราชย์ เป็นต้น

(3) ภาษาอังกฤษที่มีความหมายใกล้เคียง (Non-Equivalence) หมายถึง ภาษาอังกฤษที่มีความหมายไม่ตรงกับคำภาษาไทยทีเดียวนัก แต่มีความหมายใกล้กัน ใช้คำภาษาอังกฤษว่า Non-equivalence ตามคำจำกัดความของ Mona Baker (1992: 20) ซึ่งหมายถึงความหมายที่ไม่มีในภาษาฉบับแปล (target language) แต่มีในภาษาต้นฉบับ (source language) แบ่งเป็น**คำภาษาอังกฤษที่มีความหมายใกล้เคียง** เช่น concubine = เจ้าจอม, tonsure = จุก, roasting = การอยู่ไฟ เป็นต้น และ**สำนวนภาษาอังกฤษที่มีความหมายใกล้เคียง** เช่น made pilgrimages = เสด็จธุดงค์ เป็นต้น

(4) คำแปล (Literal Translation) หมายถึง การใช้ภาษาอังกฤษซึ่งแปลตรงกับคำภาษาไทย เช่น Drums of Victory = กลองชนะ, The Queen Upstairs = สมเด็จที่บน, Dolls of the Palace women = ตุ๊กตาชาววัง เป็นต้น

(5) คำขยาย (Modifier) หมายถึง การใช้คำ (word) วลี (phrase) หรือ อนุประโยค (clause) เพื่อขยายคำหลัก (head noun/verb) เช่น ***sacred white*** elephant = ช้างเผือก, ***nine-tiered*** umbrella = ฉัตรเก้าชั้น, Ayuthia, ***the old capital*** = อยุธยา เป็นต้น

(6) การอธิบาย (Explanation) หมายถึง การอธิบายขยายความสิ่งที่กล่าวถึงด้วยโครงสร้างภาษาที่ไม่ยาวนัก เช่น 2-3 วลี หรือ 1-2 ประโยค เช่น ***Food*** in fact played only a secondary part in the proceedings, something to be swallowed in the intervals of conversation. (p.108)

(7) การบรรยาย (Description) หมายถึง การบรรยายให้รายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งที่กล่าวถึงด้วยโครงสร้างภาษาที่ค่อนข้างยาว ประกอบด้วยหลายประโยค เช่น การบรรยายสมรสพระราชทานว่า ***An "arranged" marriage from the Palace*** was a simple affair. The King gave his permission and blessed the couple. He poured lustral water from the sacred conch shell on the bride's head and sent her off in a carriage accompanied by elderly officials of his household. The bridegroom received her at his house. (p.71-72)

(8) เชิงอรรถ (Footnote) หมายถึง การอธิบายสิ่งที่กล่าวถึงเพิ่มเติมจากเนื้อเรื่อง โดยวางไว้ที่ท้ายหน้าที่กล่าวถึงสิ่งนั้น เช่น ...on Sundays* the King came out of the Palace... Footnote: Not concurrent with the Christian Sunday. (p.32)

(9) ศัพท์เฉพาะทางการแพทย์ (Medical Term) หมายถึง ศัพท์ที่ใช้เฉพาะด้านทางการแพทย์ มิใช่ศัพท์ที่คนทั่วไปใช้กัน เช่น nephritis = โรคไตพิการ

(10) การเปรียบเทียบ (Comparison) หมายถึง การอธิบายสิ่งที่กล่าวถึงด้วยการเปรียบเทียบกับสิ่งอื่น เช่น การกล่าวถึงเรือพระที่นั่งโดยเปรียบกับเรือกลไฟสำหรับท่องเที่ยวของอังกฤษ ...The spectacle of the royal yacht as she steamed down the river and across the bar, packed to her limit, was more like an English pleasure steamer on one of her daily trips, than royalty on tour... (p.84)

(11) ภาพประกอบ (Illustration) หมายถึง ภาพที่ใช้ประกอบการบรรยาย

(12) ตาราง (Table) หมายถึง การอธิบายสิ่งที่กล่าวถึงด้วยแผนภูมิ เช่น แผนภูมิแสดงลำดับราชสกุลราชวงศ์จักรี

ผลการวิจัย: กลวิธีการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (Strategies for Cross-cultural Communication)

การวิเคราะห์วิธีการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเหตุการณ์ในราชสำนักในสมัยรัตนโกสินทร์ตั้งแต่รัชกาลที่ 4 จนถึงรัชกาลที่ 6 โดยนายแพทย์มัลคอล์ม สมิธ (Dr. Malcolm Smith) แพทย์ชาวอังกฤษซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นนายแพทย์ประจำพระองค์สมเด็จพระพันปีหลวง ในหนังสือ A Physician at the Court of Siam มีวิธีการดังต่อไปนี้

1. ทับศัพท์ (Transcription or Transliteration)

หมายถึง คำภาษาไทยที่เขียนด้วยตัวอักษรภาษาอังกฤษโดยให้ออกเสียงให้ใกล้เคียงภาษาไทย เรียกอีกอย่างหนึ่งได้ว่าการถ่ายเสียง (Transcription) (นิตยา กาญจนะวรรณ (2529: 78) ให้คำจำกัดความว่าคือการถอดอักษรไทยเป็นอักษรโรมัน โดยให้ออกเสียงตรงกับภาษาไทย) และบางครั้งการทับศัพท์ก็ใช้วิธีการถอดอักษร (Transliteration) เนื่องจากใช้อักษรภาษาอังกฤษแทนอักษรภาษาไทยอย่างตรงตัว (นิตยา กาญจนะวรรณ (อ้างแล้ว) ให้คำจำกัดความว่า คือ การแทนตัวอักษรอย่างตรงตัว สามารถถอดกลับไปกลับมาได้สะดวก แต่อ่านไม่ได้)

ในบทนำ (Preface) ของหนังสือ A Physician at the Court of Siam ผู้เขียน คือ นายแพทย์มัลคอล์ม สมิธ ชี้แจงวิธีการเขียนชื่อไทยไว้ดังนี้

> The spelling of Siamese names, if transliterated by one of the several systems used produces words that to the foreigner are even more difficult to pronounce than English. If spelt phonetically they would not be recognized by those who know the language, and as I feel that my first duty in this book is to the Siamese themselves, I have no choice but to spell them in the way they have been accustomed to. If the uninitiated will remember that all vowels have the continental sound, that final *l* and *r* are pronounced like *n* (i.e. *Mahidol* like *Mahidon*) and that *se* and *ra* at the end of a word are silent (i.e. *Chakrabongse* like *Chakrabong*) they will be approaching the right sound of the names of the people referred to in the book. Aspirated and unaspirated consonants, *t's* pronounced like *d's* and *t's* like *p's* can be ignored. (p.9-10)

สรุปได้ว่าหากใช้วิธีถอดอักษร ชาวต่างชาติก็จะออกเสียงยาก หากจะเขียนด้วยวิธีสัทศาสตร์ (phonetic) ก็จะรู้เฉพาะผู้ที่มีความรู้ในศาสตร์นี้ ดังนั้นผู้เขียนจึงเขียนชื่อไทยด้วยวิธีการสะกดแบบที่คนไทยคุ้นเคย แม้จะไม่ถูกต้องตามหลักการออกเสียงก็ตาม ทั้งนี้เพราะผู้เขียนมีวัตถุประสงค์ในการเขียนหนังสือเล่มนี้ให้แก่คนไทย

ด้วยวิธีการหลัก คือ การทับศัพท์ ผู้เขียนได้ใช้วิธีการอื่น ๆ ด้วย

1.1 ทับศัพท์

ผลการวิเคราะห์พบว่าผู้เขียนใช้วิธีการเขียนภาษาอังกฤษให้ออกเสียงใกล้เคียงภาษาไทยเมื่อกล่าวถึงชื่อเฉพาะ (กลุ่มที่ 1) เช่น Paknam (p.16) ปากน้ำ (น.5), Wat Saket (p.18) วัดสระเกศ (น.8), Krom Tamruat (p.32) กรมพระตำรวจ เป็นต้น

1.2 ทับศัพท์ + คำขยาย (Modifier)

นอกจากจะทับศัพท์อย่างเดียวแล้ว ผู้เขียนยังอธิบายเพิ่มด้วยคำขยาย (Modifier) ซึ่งอยู่ในรูปคำคุณศัพท์ (Adjective), วลี (Phrase), และอนุประโยค (Clause) ผลการวิเคราะห์พบว่าใช้เมื่อกล่าวถึงชื่อเฉพาะ (กลุ่มที่ 1)

เช่น • Prince *Prajadhipok,* the Prince of Sukodaya (p.117)

• *Ayuthia,* the old capital (p.13)

1.3 ทับศัพท์ + การอธิบาย (Explanation)

ผู้เขียนขยายคำทับศัพท์ด้วยการอธิบายในรูปวลี หรืออนุประโยค เมื่อกล่าวถึงชื่อเฉพาะ (กลุ่มที่ 1) และสิ่งของ (กลุ่มที่ 4) เช่น

• When she became his wife she was generally, but not always, given the title of *Chao Chom*, and was given a house and salary... (p.70)

• The *pa-nung*, the national garment of both men and women for so many centuries,... (p.156)

1.4 ทับศัพท์ + เชิงอรรถ (Footnote)

ผู้เขียนอธิบายคำทับศัพท์ในเชิงอรรถ เมื่อกล่าวถึงชื่อเฉพาะ (กลุ่มที่ 1) และสิ่งของ (กลุ่มที่ 4) เช่น

• Footnote: *Ong* - person, applied to those of high rank. *Ong Yai* and *Ong Noi*, literally Big One and Little One, were nicknames given to those next in rank after the First and Second Kings (p.30)

• ..., namely *Wat** Saket

Footnote: Monastery (p.18)

1.5 ทับศัพท์ + การบรรยาย (Description)

ผู้เขียนให้รายละเอียดคำทับศัพท์ด้วยการบรรยาย เมื่อกล่าวถึงชื่อเฉพาะ (กลุ่มที่ 1) เช่น

• *Pya Tai* Palace was built about 1870. It stood a short distance away from the City, in the midst of rice fields, but accessible both by road and canal. The building itself was a long straggling edifice, constructed of timber on the bungalow style, palatial in extent but hardly so in appearance. It was in fact never intended to be anything more than a country residence. (p.101)

1.6 ทับศัพท์ + คำแปล (Translation Couplet)

ผู้เขียนอธิบายคำทับศัพท์ด้วยคำแปลภาษาอังกฤษเมื่อกล่าวถึงชื่อเฉพาะ (กลุ่มที่ 1) และศัพท์ทางการแพทย์ (กลุ่มที่ 9) เช่น

- *Somdet Chao Fa,* a Prince of Heaven (p.60)
- *Somdet Ti Bon*, the Queen Upstairs (p.73)
- *yu fai,* (to stay with the fire) (p.58)

1.7 ทับศัพท์ + คำแปล + คำขยาย

ผู้เขียนอธิบายคำทับศัพท์ ด้วยคำแปลภาษาอังกฤษและคำขยายเมื่อกล่าวถึงชื่อเฉพาะ (กลุ่มที่ 1) และคน (กลุ่มที่ 2) เช่น

- '*Krung Tep*', the 'City of the Angels', a shortened form of its full title 'Krung Tep Maha Nakorn Amara Ratana Kosin... (p.13)
- *nang ham*, "forbidden women", forbidden, that is to leave the Palace (p.63)

1.8 ทับศัพท์ + คำแปล + การบรรยาย

ผู้เขียนอธิบายคำทับศัพท์ด้วยคำแปล และการบรรยายรายละเอียด เมื่อกล่าวถึงสิ่งของ (กลุ่มที่ 4) เช่น

...Some of these (toys for the children) were made of pottery, others carved in wood, minute replicas of boats, houses and temples, complete with their in mates. Some of the best toys, made only in the Palace, were minute figures of Siamese nobility. They were modelled in clay, and although not more than an inch or two in height, were complete in every detail. They were called *Tukata Chao Wang,* the Dolls of the Palace women. (p.57)

1.9 ทับศัพท์ + คำขยาย + เชิงอรรถ

ผู้เขียนอธิบายคำทับศัพท์ด้วยคำขยายและคำอธิบายในเชิงอรรถเมื่อกล่าวถึงสิ่งของ (กลุ่ม 4)

เช่น • *Kok,* a species of wild plum...

Footnote: Spondias pinnata (p.13)

1.10 ทับศัพท์ + ลักษณนาม

ผู้เขียนอธิบายคำทับศัพท์ด้วยลักษณนาม เมื่อกล่าวถึงชื่อเฉพาะ (กลุ่มที่ 1)

เช่น • *Dusit* Park **Palace** (p.74)

• *Amarindr* **Hall** (p.28)

2. ภาษาอังกฤษที่มีความหมายเหมือนกัน (Equivalence)

หมายถึง คำภาษาอังกฤษที่มีความหมายตรงกันกับความหมายในภาษาไทย ผู้เขียนใช้คำภาษาอังกฤษดังกล่าว ด้วยวิธีการดังนี้

2.1 คำภาษาอังกฤษที่มีความหมายเหมือนกัน (Equivalence)

เป็นวิธีการที่ผู้เขียนใช้มากโดยใช้ทุกกลุ่มทั้ง 9 กลุ่ม เช่น

- Chancellor of the Exchequer (p.86) เสนาบดีคลัง (น.109)
- pages (p.35) ทหารมหาดเล็ก (น.32)
- sharks (p.16) ปลาฉลาม (น.5)
- decree (p.33) พระบรมราชโองการ (น.30)
- outings (p.75) เสด็จประพาส (น.93)
- corruption (p.86) การฉ้อราษฎร์บังหลวง (น.108)
- banquet (p.80) งานพระราชทานเลี้ยง (น.100)
- bedroom (p.72) ห้องบรรทม (น.38)
- smallpox (p.16) โรคไข้ทรพิษ (น.6)

2.2 ศัพท์เฉพาะทางการแพทย์ (Medical Term)

ผู้เขียนใช้ศัพท์เฉพาะทางการแพทย์เมื่อกล่าวถึงชื่อโรคและอาการของโรค (กลุ่มที่ 9)

เช่น • Toxemia (p.131) โรคพระโลหิตเป็นพิษ (น.180)

• uraemic coma (p.132) พระอาการพระโลหิตเป็นพิษเนื่องจากขัดพระบังคนเบา (น.180)

2.3 สำนวนภาษาอังกฤษที่มีความหมายเหมือนกัน (Expression)
ผู้เขียนใช้สำนวนภาษาอังกฤษเมื่อกล่าวถึงคน (กลุ่มที่ 2) และกิริยาหรือการกระทำ (กลุ่มที่ 5)

เช่น • He (Prince Svasti) was *a rolling stone* and a great gambler. (p.125)

• serving his term as a novice (p.118) ผนวชเป็นพระภิกษุ

2.4 คำภาษาอังกฤษที่มีความหมายเหมือนกัน + ทับศัพท์
ผู้เขียนใช้คำภาษาอังกฤษและคำทับศัพท์เมื่อกล่าวถึงชื่อเฉพาะ (กลุ่มที่ 1), คน (กลุ่มที่ 2), นามธรรม (กลุ่มที่ 6), และศัพท์ทางการแพทย์ (กลุ่มที่ 9)

เช่น • Police Force (Krom Klone) (p.56)

• novice (samanera) (p.22)

• custom (tamniem) (p.58)

• the Royal Physicians (maw luang) (p.147)

2.5 สำนวนภาษาอังกฤษที่มีความหมายเหมือนกัน + ทับศัพท์
ผู้เขียนใช้สำนวนภาษาอังกฤษและคำทับศัพท์ เมื่อกล่าวถึงกิริยาหรือการกระทำ (กลุ่มที่ 5)

เช่น • ascended into Heaven (sedet sawan kot) (p.132)

2.6 คำภาษาอังกฤษที่มีความหมายเหมือนกัน + คำแปล
ผู้เขียนใช้คำภาษาอังกฤษพร้อมด้วยคำแปล เมื่อกล่าวถึงคน (กลุ่มที่ 2)

เช่น • doctor of "The Inside" (p.148) แพทย์ฝ่ายใน (น.206)

• doctor of the Right (p.148) แพทย์ฝ่ายขวา (น.206)

2.7 คำภาษาอังกฤษที่มีความหมายเหมือนกัน + คำขยาย
ผู้เขียนใช้คำภาษาอังกฤษ และอธิบายด้วยคำขยาย ในเกือบทุกกลุ่มยกเว้นคน (กลุ่มที่ 2)

เช่น • Prince or Princess of the First Class (p.60)

- sacred white elephant (p.56)
- begging bowls (p.22)
- servile obedience (p.42)
- consanguineous marriage (p.135)
- bathing ceremony (p.28)
- female department (p.38)
- powdered rhinoceros horn (p.57)

2.8 คำภาษาอังกฤษที่มีความหมายเหมือนกัน + คำขยาย (royal หรือ princely)

ผู้เขียนใช้ royal หรือ princely ประกอบกับคำภาษาอังกฤษเมื่อกล่าวถึงสิ่งของของพระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์ (กลุ่มที่ 4) และอาคาร สถานที่ที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์ (กลุ่มที่ 8)

เช่น
- royal barge (p.28)
- Royal Landing (p.28)

2.9 คำภาษาอังกฤษที่มีความหมายเหมือนกัน + ทับศัพท์ + คำขยาย

ผู้เขียนใช้คำภาษาอังกฤษพร้อมด้วยคำทับศัพท์และคำขยายเมื่อกล่าวถึงชื่อเฉพาะ (กลุ่มที่ 1)

เช่น
- Prince Chao Katai (Chao Pya Pra Klang), one of the most powerful man in the country (p.27)

2.10 คำภาษาอังกฤษที่มีความหมายเหมือนกัน + คำขยาย + ทับศัพท์

ผู้เขียนใช้คำภาษาอังกฤษพร้อมด้วยคำขยาย และคำทับศัพท์เมื่อกล่าวถึงสิ่งของ (กลุ่มที่ 4)

เช่น
- alloy of gold and copper (nak) (p.107)

2.11 คำภาษาอังกฤษที่มีความหมายเหมือนกัน + คำขยาย + เชิงอรรถ

ผู้เขียนใช้คำภาษาอังกฤษและอธิบายด้วยคำขยายและเชิงอรรถเมื่อกล่าวถึงสัตว์ (กลุ่มที่ 3)

เช่น
- sunfish, a kind of fish which fastens on the

hulls of ships and makes a sort of deep cooing noise

Footnote: One of a family of fishes that produce loud grunts by means of a muscular apparatus connected with the air bladder. The legend that they attach themselves to ship's bottoms has long been disposed of (p.16)

2.12 คำภาษาอังกฤษที่มีความหมายเหมือนกัน + เชิงอรรถ

ผู้เขียนใช้คำภาษาอังกฤษและอธิบายเพิ่มในเชิงอรรถ เมื่อกล่าวถึงสิ่งของ (กลุ่มที่ 4)

เช่น • ...on Sundays* the King came out of the Palace...

Footnote: Not concurrent with the Christian Sunday. (p.32)

2.13 คำภาษาอังกฤษที่มีความหมายเหมือนกัน + การอธิบาย

ผู้เขียนใช้คำภาษาอังกฤษและอธิบายเพิ่มเติมเมื่อกล่าวถึงสิ่งของ (กลุ่มที่ 4)

เช่น • ...long doubled-faced *drums* some painted in silver, others in gold (p.96)

• *Food* in fact played only a secondary part in the proceedings, something to be swallowed in the intervals of conversation. (p.108)

3. คำภาษาอังกฤษที่มีความหมายใกล้เคียง (Non-equivalence)

หมายถึง คำภาษาอังกฤษที่มีความหมายไม่ตรงกับสิ่งที่มีอยู่ในวัฒนธรรมไทย (ในภาษาอังกฤษใช้คำว่า Non-equivalence ตามคำจำกัดความของ Mona Baker (1992: 20) ว่าหมายถึง the target language has no direct equivalent for a word which occurs in the source text.)

แต่มีความหมายใกล้เคียงกัน บางคำมีความหมายกว้างกว่า (General Word) หรือบางคำมีความหมายเฉพาะกว่า (Specific Word) ผู้เขียนใช้คำภาษาอังกฤษดังกล่าวนี้ด้วยวิธีต่อไปนี้

3.1 คำภาษาอังกฤษที่มีความหมายใกล้เคียงกัน

ผู้เขียนใช้คำภาษาอังกฤษที่มีความหมายใกล้เคียงกันเมื่อกล่าวถึงแทบทุกกลุ่มยกเว้นสัตว์ (กลุ่มที่ 3)

เช่น
- Supreme Patriarch (p.117) สมเด็จพระสังฆราช (น.159)
- concubines (p.37) เจ้าจอม (น.64)
- bowl (p.120) บาตร (น.162)
- urn (p.28) พระโกศ (น.22)
- picnics (p.81) เสด็จประพาส (น.101)
- Tonsure ceremony (p.175) พระราชพิธีโสกันต์ (น.92)
- apartment (p.29) พระที่นั่ง (น.23) และตำหนักที่ประทับ (น.88)
- roasting (p.58) การอยู่ไฟ (น.67)

3.2 สำนวนภาษาอังกฤษที่มีความหมายใกล้เคียงกัน

ผู้เขียนใช้สำนวนภาษาอังกฤษที่มีความหมายใกล้เคียงกัน เมื่อกล่าวถึงกิริยาหรือการกระทำ (กลุ่มที่ 5)

เช่น
- made pilgrimages (p.23) เสด็จธุดงค์ (น.14)
- begging for food (p.34) รับบาตร (น.30)

3.3 คำภาษาอังกฤษที่มีความหมายใกล้เคียงกัน + คำขยาย

ผู้เขียนใช้คำภาษาอังกฤษพร้อมคำขยาย เมื่อกล่าวถึงสิ่งของ (กลุ่มที่ 4), กิริยาหรือการกระทำ (กลุ่มที่ 5), และอาคารสถานที่ (กลุ่มที่ 8)

เช่น
- floating *houses* (p.14) เรือนแพ (น.3)
- a *scarf* across the breast (p.56) ผ้าแถบ
- *prostrated* on the ground (p.33) หมอบคลาน (น.29)
- leaf-shaped *merlons* (p.52) ใบเสมา (น.57)

3.4 คำภาษาอังกฤษที่มีความหมายใกล้เคียงกัน + เชิงอรรถ
ผู้เขียนใช้คำภาษาอังกฤษพร้อมด้วยคำอธิบายในเชิงอรรถ เมื่อกล่าวถึงสิ่งของ (กลุ่มที่ 4)

เช่น • ...the Fan of the rank of Abbot (Sangharat)*

Footnote: The Fan as an emblem of rank also formed part of the regalia. (p.120)

3.5 คำภาษาอังกฤษที่มีความหมายใกล้เคียงกัน + การอธิบาย
ผู้เขียนใช้คำภาษาอังกฤษพร้อมด้วยการอธิบาย เมื่อกล่าวถึงสิ่งของ (กลุ่มที่ 4)

เช่น • ...the Nine-tiered Umbrella, the emblem of royal sovereignty (p.73)

3.6 สำนวนภาษาอังกฤษที่มีความหมายใกล้เคียงกัน + ทับศัพท์
ผู้เขียนใช้สำนวนภาษาอังกฤษและคำทับศัพท์ เมื่อกล่าวถึงกิริยาหรือการกระทำ (กลุ่มที่ 5)

เช่น • oblain merit (tam bun) (p.119)
• particular delight (sanuk) (p.129)

3.7 คำภาษาอังกฤษที่มีความหมายใกล้เคียงกัน + คำแปล + ทับศัพท์
ผู้เขียนใช้คำภาษาอังกฤษ พร้อมด้วยคำแปลและคำทับศัพท์ เมื่อกล่าวถึงพิธีกรรม (กลุ่มที่ 7)

เช่น • the Tonsure or top-knot cutting ceremony (Kon Chuk) (p.67)

3.8 คำภาษาอังกฤษที่มีความหมายใกล้เคียงกัน + ทับศัพท์ + เชิงอรรถ
ผู้เขียนใช้คำภาษาอังกฤษพร้อมด้วยคำทับศัพท์ และคำอธิบายในเชิงอรรถ เมื่อกล่าวถึง อาคาร สถานที่ (กลุ่มที่ 8)

เช่น • A small pavilion, the Pratinang* Aisawantipat...

Footnote: * Pratinang-royal seat (p.130)

4. คำแปล (Literal Translation)

หมายถึง คำภาษาอังกฤษซึ่งเป็นการแปลตรงตามคำภาษาไทย ผู้เขียนใช้คำแปลด้วยวิธีต่าง ๆ ดังนี้

4.1 คำแปล

ผู้เขียนใช้คำภาษาอังกฤษซึ่งเป็นคำแปลตรงจากภาษาไทย เมื่อกล่าวถึงชื่อเฉพาะ (กลุ่มที่ 1) และสิ่งของ (กลุ่มที่ 4)

เช่น
- Drums of Victory (p.96) กลองชนะ (น.123)
- Great Golden Urn (p.95) พระโกศทองใหญ่ (น.122)
- the year of the Pig (p.51) ปีกุน (น.56)

4.2 คำแปล + ทับศัพท์

ผู้เขียนใช้คำแปลภาษาอังกฤษพร้อมด้วยคำทับศัพท์ เมื่อกล่าวถึงสิ่งของ (กลุ่มที่ 4)

เช่น
- Law for the Protection of the Palace (Kot Montien Ban) (p.60)

5. การอธิบาย (Explanation)

หมายถึง การอธิบายเพิ่มเติมด้วยวลี (phrase) อนุประโยค (Clause) หรือประโยค (Sentence) 2-3 ประโยค ผู้เขียนใช้วิธีการอธิบายเมื่อกล่าวถึงคน (กลุ่มที่ 2), กิริยาและการกระทำ (กลุ่มที่ 5), พิธีกรรม (กลุ่มที่ 7), อาคาร สถานที่ (กลุ่มที่ 8), และศัพท์ทางการแพทย์ (กลุ่มที่ 9) เช่น

- They (the Astrologers) decided the date and even the hour of every undertaking upon which the King embarked. (p.36)
- At the end of her meal the Queen took snuff, blowing it into her nose through a small U-shaped tube as the Chinese do. (p.108)
- ...ceremony of "abducting" him from the priesthood (p.30)
- a two-storied building in the so-called European style (p.23)

- The "roasting" of the mother after the child was born was another barbarous proceding of theirs. (p.58)

6. การบรรยาย (Description)

หมายถึง การให้รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องหรือสิ่งที่กล่าวถึง (Giving Details) บางครั้งอาจเป็นการเล่าเรื่อง (Narration) หรือยกตัวอย่าง (Giving Example (s))

6.1 การบรรยาย

ผู้เขียนใช้วิธีบรรยายเมื่อกล่าวถึงทุกกลุ่ม ยกเว้นชื่อเฉพาะ (กลุ่มที่ 1) และสัตว์ (กลุ่มที่ 3) เช่น

- The Palace Guard in 1851 was a very mixed crowd. Some of them were uniformed on European lines; they carried muskets and had been drilled into some sort of order. The rest were an undisciplined mob, clad in all sorts of garments, and armed with an equal variety of weapons, such as swords, spears, battle-axes, and even bows and arrows. The entire force was said to number about 3,000 men. (p.52)
- His food was prepared with meticulous care. The cooks were carefully chosen, and all the dishes had to be tasted by the chief cook before being served up. European foods were prepared by Chinese or Indian servants under the control of the Department of the Royal Pages. When the dishes were ready they were put into bags and placed under metal covers, the mouth of the bag being tied with string and sealed with a lump of white clay. This was broken in front of the King when it was served to him. (p.74)

- "All heads were bowed, the Siamese prostrated on the richly carpeted floor, worshipping with palm-joined hands, raising themselves on their knees, bowing, leaning on their elbow and bringing their faces to the floor three times. (p.89)
- ...To the country people the King was still a deity, someone to be feared, and to expect them to stand on the banks of the river and cheer and wave their hats as the royal boats went by, was asking them to take familiarities with the gods that they were not accustomed to. (p.116)
- The treatment of disease was entirely medical. Surgical interference was unknown, and as the doctors were completely ignorant of the anatomy of the body it was just as well. There was no physical examination; the pulse was never consulted; the clinical thermometer had never been heard of; the diagnosis was made by inquiry. But their conception of the cause of disease was so simple that diagnosis could be reduced almost to a mathematical formula. (p.151-152)

6.2 การบรรยาย + ภาพประกอบ

ผู้เขียนใช้การบรรยายและมีภาพประกอบการบรรยายเมื่อกล่าวถึงคน (กลุ่มที่ 2), สิ่งของ (กลุ่มที่ 4), กิริยาหรือการกระทำ (กลุ่มที่ 5), และอาคาร สถานที่ (กลุ่มที่ 8) เช่น

- ...A small pavilion, the Pratinang Aisawantipat which stands in the middle of an artificial lake, is one of the finest examples of Siamese architecture of its kind

in existence. From its small size and its position, surrounded by water, it was evidently intended as an ornament and not for use. (p.130)

Aisawantipat Pavilion, Bang-pa-in Palace (see p.130)

7. การเปรียบเทียบ (Comparison)

หมายถึง การเปรียบเทียบของสองสิ่งซึ่งอาจจะเป็นความเหมือนกัน (Comparison) หรือความแตกต่างกัน (Contrast) เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจสิ่งที่กล่าวถึงมากขึ้น ผู้เขียนใช้วิธีเปรียบเทียบแทบทุกกลุ่ม ยกเว้นชื่อเฉพาะ (กลุ่มที่ 1), สัตว์ (กลุ่มที่ 3), และพิธีกรรม (กลุ่มที่ 7) เช่น

- ...But by comparison with the more vigorous of the European races, the most striking feature of the Siamese to me was that so many of them never seemed to mature. Intellectually they remained children all their lives, with all the qualities of lightheartedness, irresponsibleness and fickleness that belong to youth; delightful people to meet but to the serious minded European difficult to work with (p.44)

- ...The spectacle of the royal yacht as she steamed down the river and across the bar, packed to her limit, was more like an English pleasure steamer on one of her daily trips, than royalty on tour... (p.84)
- But in his heart he hankered for a more spontaneous welcome from the people, for something nearer to that which was accorded to European royalty when they went on tour... (p.84)
- ...If the Queen's children had to be whipped she did it herself. Spare the rod and spoil the child was a maxim she thoroughly believed in. (p.77)
- Like the Palace of the sleeping Beauty in the old fairy tale, the Palace of Pya Tai lay hushed in slumber. (p.128)
- The recruiting of new doctors to fill the ranks in the Palace service was a family affair. It was a method employed not only with the physicians, but with all the other branches of public office as well, including the artisans and such minor posts as the elephant tenders and the "horslers" (p.150)

8. ภาพประกอบ (Illustration)

หมายถึง การใช้ภาพเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจสิ่งที่กล่าวถึงได้มากขึ้น ผู้เขียนใช้ภาพประกอบเพียงอย่างเดียวเมื่อกล่าวถึงคน (กลุ่มที่ 2) และอาคารสถานที่ (กลุ่มที่ 8) เช่น

● ภาพสมเด็จพระพันปีหลวง ในหน้าถัดจากหน้า 104

Queen Saowapa

● ภาพพระเมรุมาศในงานถวายพระเพลิงพระบรมศพสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในหน้าถัดจากหน้า 136

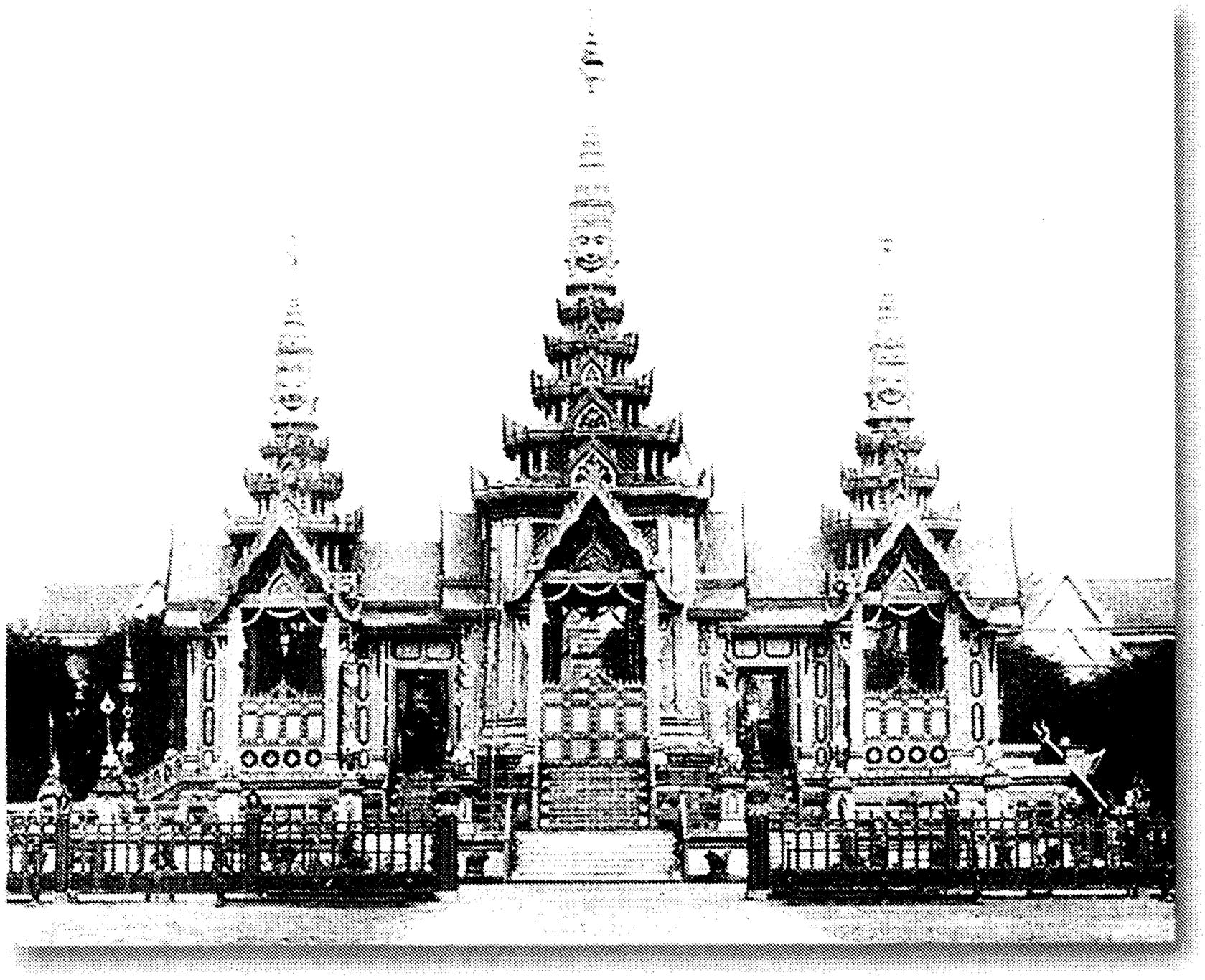

Building (Pramane) erected for the Cremation of the Queen Mother

๑. ตาราง (Table)

ผู้เขียนใช้แผนภูมิ (โดยเรียกว่า ตาราง (Table)) แสดงลำดับราชสกุลราชวงศ์จักรี (The Ancestry of the House of Chakri) ซึ่งประกอบด้วย Table I และ Table II ในหน้า 12

The Ancestry of the House of Chakri

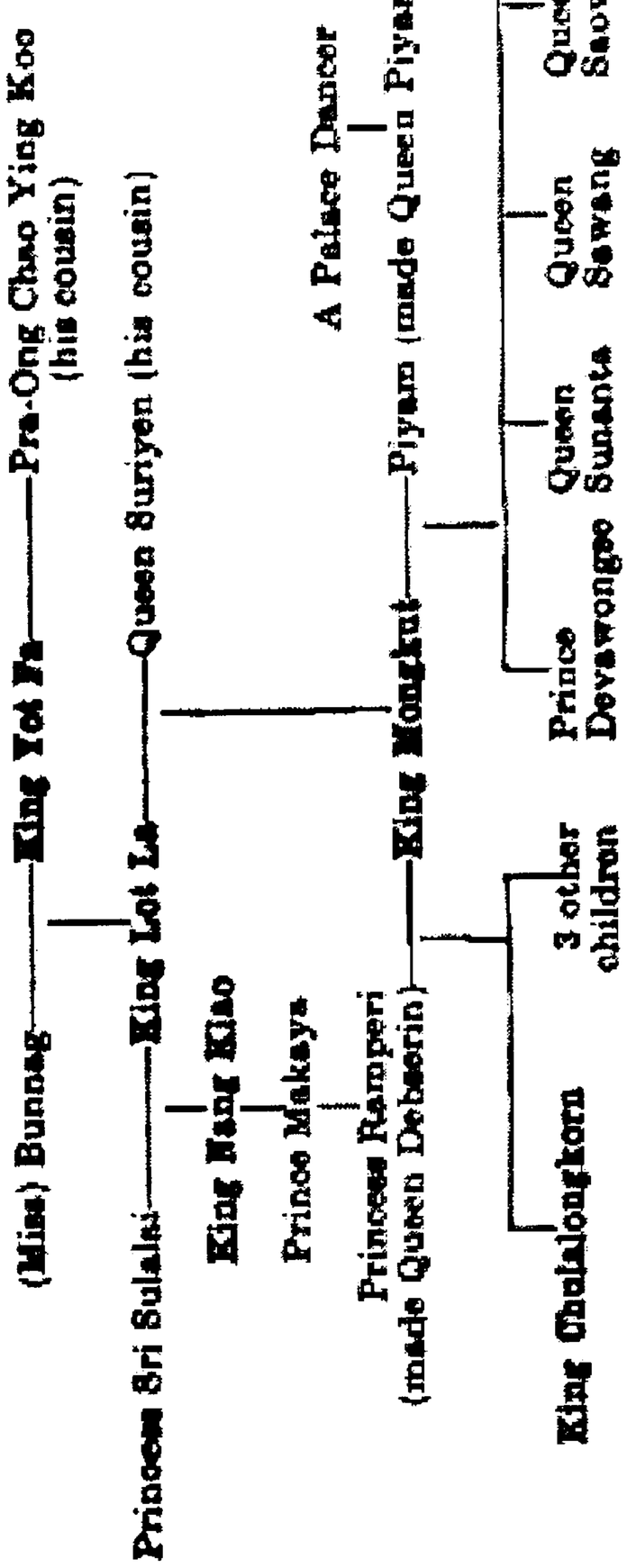

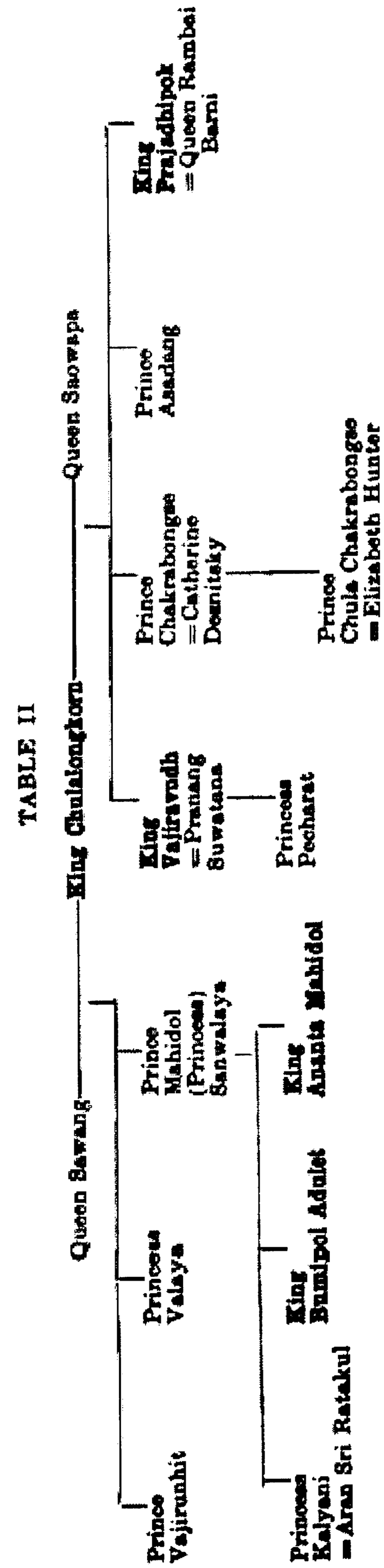

การอภิปรายผล

1. ชื่อเฉพาะ (Proper Name)

ในหนังสือ A Physician at the Court of Siam มีการกล่าวถึงชื่อคนและชื่อสิ่งต่าง ๆ ผู้เขียนคือนายแพทย์มัลคอล์ม สมิธ ใช้วิธีการถ่ายเสียง (Transcription) ด้วยวัตถุประสงค์ให้ผู้อ่านออกเสียงใกล้เคียงกับภาษาไทย เช่น King Yot Fa พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก, Chao Pya Sipipat เจ้าพระยาศรีพิพัฒน์, Ban Mor บ้านหม้อ, และ Pya Tai Palace พระราชวังพญาไท มีข้อสังเกตว่าการถ่ายเสียงของนายแพทย์มัลคอล์ม สมิธ นั้นเป็นการเขียนภาษาอังกฤษให้อ่านออกเสียงเป็นภาษาไทย ตามที่ผู้เขียนซึ่งเป็นชาวอังกฤษได้ยิน **จึงไม่ตรงกับหลักเกณฑ์การถอดอักษรไทยเป็นอักษรโรมัน แบบถ่ายเสียง พ.ศ. 2542 ของราชบัณฑิตยสถาน** ซึ่งกำหนดให้ใช้ ph แทนเสียง ผ พ ภ, p แทนเสียง ป, th แทนเสียง ฐ ฑ ฒ ถ ท ธ, และ t แทนเสียง ฏ ต เช่น ผา = pha พงศ์ = phong ทอง = thong ธง = thong ตา = ta เป็นต้น การเขียนแบบนายแพทย์มัลคอล์ม สมิธ จึงแตกต่างจากชื่อไทยที่เขียนเป็นภาษาอังกฤษในปัจจุบันซึ่งปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ พ.ศ. 2542 ของราชบัณฑิตยสถาน เช่น ดอยภูคา = Doi Phuka ดอยอินทนนท์ = Doi In thanon ดอยเวียงผา = Doi Wiangpha ถ้ำผาไท = Tham Pha Thai (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช) แต่อย่างไรก็ตาม การเขียนคำไทยแบบถ่ายเสียงตามที่นายแพทย์มัลคอล์ม สมิธ เขียนในหนังสือ A Physician at the Court of Siam นั้นสามารถออกเสียงได้ใกล้เคียงกับภาษาไทยมากกว่าการเขียนตามหลักเกณฑ์ของราชบัณฑิตยสถาน

นอกจากนั้น นายแพทย์มัลคอล์ม สมิธ ยังเขียนชื่อตามที่คนไทยคุ้นเคย แต่ออกเสียงต่างจากระบบการออกเสียงภาษาอังกฤษ เช่น มหิดล = Mahidol (ออกเสียง don), จักรพงศ์ = Chakrabongse (ออกเสียง bong), พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย = Amarindr Hall (ออกเสียง amarin) เป็นต้น เหตุผลในการเขียนแบบนี้ก็ด้วยเหตุที่ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์เขียนหนังสือเล่มนี้ให้แก่คนไทย (p.9)

การใช้คำแปลประกอบคำทับศัพท์ (Translation Couplet) เป็นอีกวิธีหนึ่งในการกล่าวถึงชื่อเฉพาะ เพื่อสื่อสารให้ผู้อ่านภาษาอังกฤษเข้าใจ เช่น Somdet Ti Bon, the Queen Upstairs และ yu fai (to stay with the fire) และเมื่อผู้เขียนไม่ต้องการคงภาษาไทยไว้ ก็จะใช้คำแปลเพียงอย่างเดียว เช่น Drums of Victory = กลองชนะ, Gate of Earth = ประตูดิน, the year of the Pig = ปีกุน เป็นต้น

2. คำและสำนวนที่มีความหมายเหมือนกัน (Equivalence)

แม้ว่าวัฒนธรรมไทยจะแตกต่างจากวัฒนธรรมอังกฤษอย่างมากมาย แต่ผู้เขียนสามารถเล่าถึงชีวิตความเป็นอยู่ของชาวไทยเป็นภาษาอังกฤษได้ ทั้งนี้เพราะมีคำและสำนวนภาษาอังกฤษที่สื่อความหมายตรงกับความหมายในภาษาไทย ผู้เขียนใช้ทั้ง Formal Equivalence (ตามแนวคิดของ Nida (อ้างใน Basil 2001: 22) หมายถึง รูปแบบภาษาเหมือนกัน) และ Textual Equivalence (หมายถึง รูปแบบภาษาต่างกัน) การใช้คำภาษาอังกฤษที่มีความหมายเหมือนกันเป็นวิธีการที่ผู้เขียนใช้มากที่สุดในการเขียนหนังสือเล่มนี้ โดยใช้กับการกล่าวถึงชื่อเฉพาะ, คน, สัตว์, สิ่งของ, กิริยา/การกระทำ, นามธรรม, พิธีกรรม, อาคาร สถานที่ และด้านการแพทย์ จึงเป็นข้อมูลสนับสนุนว่ามนุษย์ไม่ว่าจะอยู่ในวัฒนธรรมใดย่อมมีวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ที่มีส่วนคล้ายคลึงกัน จึงสามารถใช้ภาษาจากวัฒนธรรมหนึ่งกล่าวถึงสิ่งที่เหมือนกันในอีกวัฒนธรรมหนึ่งได้ เช่น bedroom = ห้องบรรทม, retinues = ข้าราชบริพาร, vultures = อีแร้ง, birthday = วันพระราชสมภพ, kneel down = คุกเข่า, ascended into Heaven = เสด็จสู่สวรรคาลัย, cookery = การปรุงอาหาร, lying-in-state = อัญเชิญพระบรมศพเพื่อรับการถวายสักการะ, coronation = พระราชพิธีบรมราชาภิเษก, corruption = การฉ้อราษฎร์บังหลวง, river landing = ท่าเทียบเรือ, fever = อาการไข้, smallpox = โรคไข้ทรพิษ

3. คำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน (Non-equivalence)

ในภาษาอังกฤษย่อมไม่มีคำที่มีความหมายอ้างอิงถึงสิ่งที่มีอยู่หรือเกิดขึ้นในวัฒนธรรมไทยซึ่งแตกต่างหรือไม่มีอยู่ในวัฒนธรรมของชาวอังกฤษ เมื่อผู้เขียนใช้ภาษาอังกฤษเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย จึงจำเป็นต้องใช้คำภาษาอังกฤษที่มีความหมายใกล้เคียงกับสิ่งที่กล่าวถึง คำที่มีความหมายใกล้เคียงได้แก่ คำประเภทต่าง ๆ ดังนี้

(1) คำที่มีความหมายกว้าง (Generic Words) เช่น

wives = พระมเหสี และเจ้าจอม คำภาษาอังกฤษมีความหมายกว้างกว่าพระมเหสี และเจ้าจอม แต่มีความหมายกว้าง ๆ ร่วมกัน คือ หญิงที่พระเจ้าแผ่นดินแต่งงานด้วย

robes = ผ้าไตรจีวร คำภาษาอังกฤษหมายความว่าผ้าที่ใช้คลุมร่างกาย ดังนั้น จึงมีความหมายกว้างกว่าผ้าไตรจีวรที่เป็นเครื่องแต่งกายของพระสงฆ์ซึ่งมีลักษณะคลุมร่างกาย

orchestras = วงมโหรี คำภาษาอังกฤษเป็นศัพท์ที่ใช้กับวงดนตรีสากล ผู้เขียนใช้หมายถึงวงมโหรี เพราะมีลักษณะเหมือนกันที่เป็นวงดนตรีขนาดใหญ่ ประกอบด้วยเครื่องดนตรีหลายอย่าง

nine-tiered umbrella = ฉัตร คำภาษาอังกฤษหมายถึง ร่ม ส่วนฉัตรนั้นนับว่าเป็นร่มชนิดหนึ่ง แต่มีลักษณะและการใช้เฉพาะต่างจากร่มอื่น ๆ

(2) คำที่มีความหมายแคบกว่า (Specific Words) เช่น

lustral water = น้ำพระพุทธมนต์ คำภาษาอังกฤษ

หมายถึง น้ำในพิธีล้างบาปในคริสต์ศาสนา ซึ่งมีความหมายเฉพาะมากกว่าน้ำพระพุทธมนต์ในวัฒนธรรมไทยซึ่งหมายถึง น้ำที่พระสงฆ์สวดพระพุทธมนต์

made pilgrimages = เสด็จธุดงค์ คำภาษาอังกฤษหมายถึง การเดินทางสู่สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ด้วยเหตุผลทางศาสนา ซึ่งมีความหมายแคบกว่าทางพุทธศาสนาซึ่งหมายถึงการเดินทางไปในป่าเพื่อปฏิบัติธรรม

picnics = การเสด็จประพาส คำภาษาอังกฤษหมายถึง การรับประทานอาหารกลางแจ้ง แต่ในเหตุการณ์ที่ผู้เขียนกล่าวถึง คือ การเสด็จประพาส (ท่องเที่ยว) ออกจากพระราชวังโดยทางเรือ และแวะเสวยอาหารตามที่ต่าง ๆ

(3) คำที่หมายถึงสิ่งที่มีลักษณะคล้ายกัน เช่น

Patriarch = สมเด็จพระสังฆราช คำภาษาอังกฤษหมายถึง หัวหน้านิกายในศาสนาคริสเตียน จึงใกล้เคียงกับสมเด็จพระสังฆราช ซึ่งทรงเป็นประธานศาสนาพุทธทุกนิกายในประเทศ

Concubines = เจ้าจอม คำภาษาอังกฤษหมายถึง หญิงที่ไม่ใช่ภริยา ดังนั้นจึงใช้กับเจ้าจอมซึ่งมิได้รับการแต่งตั้งเป็นพระมเหสี

bowl = บาตร บาตรมีลักษณะเป็นชามอ่าง ตามความหมายของ bowl

caskets = พระโกศสำหรับบรรจุพระบรมอัฐิ คำภาษาอังกฤษหมายถึง กล่องเล็ก ๆ สำหรับเก็บ

		ของมีค่า จึงมีลักษณะการใช้เช่นเดียวกับโกศบรรจุอัฐิบรรพชน
tonsure	=	การโกนจุก คำภาษาอังกฤษหมายถึงการโกนผมกลางกระหม่อมเพื่อแสดงว่าเป็นพระ มีลักษณะคล้ายกับการโกนจุก แต่คนละวัตถุประสงค์กัน
apartment	=	พระที่นั่งหรือตำหนักที่ประทับ คำภาษาอังกฤษหมายถึงที่อยู่อาศัยของผู้มียศสูงเป็นห้องชุดที่ประกอบด้วยห้องขนาดใหญ่หลายห้อง ในหนังสือเล่มนี้จึงใช้หมายถึงสถานที่ที่ประทับของพระราชวงศ์ แม้จะมิใช่ห้องชุดก็ตาม
roasting	=	การอยู่ไฟ คำภาษาอังกฤษหมายถึงการย่างอาหารบนไฟหรือในเตาอบ ผู้เขียนนำมาใช้กับการอยู่ไฟที่หญิงหลังการคลอดบุตรต้องนอนอยู่บนกระดานที่มีกองไฟอยู่ด้านล่างมีลักษณะเช่นเดียวกับการย่างอาหาร

4. การอธิบายเพิ่มเติม (Explanation)

การใช้ภาษาอังกฤษเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นในประเทศไทย บางสิ่งบางอย่างแตกต่างจากสิ่งที่มีอยู่ในประเทศอังกฤษ ดังนั้นการใช้คำเพียงคำเดียวจึงไม่เพียงพอ ผู้เขียนจึงอธิบายเพิ่มเติมด้วยรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

(1) คำขยาย (Modifier)

ในภาษาอังกฤษ โครงสร้างที่ทำหน้าที่ขยายความได้แก่ คำคุณศัพท์ (Adjective), คำวิเศษณ์ (Adverb), วลี (Phrase), และอนุประโยค (Clause)

เช่น **begging** bowls = บาตร (Adjective + Noun)

sacred white elephant = ช้างเผือก (Adjective + Noun)

bodily prostration = การหมอบคลาน (Adverb + Action)

bowing **with palm-joined hands to the ground** = ถวายบังคมลงกับพื้น (Noun + Phrase)

cloak **of the yellow robe** = ผ้าไตรจีวร (Noun + Phrase)

scarf **across the breast** = ผ้าแถบ (Noun + Phrase)

"scented candle smoke", **an art of perfumery which was regularly used in the Palace** = เทียนอบ (Noun + Clause)

(2) การอธิบาย (Explanation)

โครงสร้างที่ใช้ในการอธิบายเพิ่มเติม ได้แก่ อนุประโยค และประโยค เช่น

- When she became his wife she was generally, but not always, given the title of *Chao Chom,* and was given a house and salary... (p.70)

ใช้ประโยคในการอธิบายตำแหน่ง "เจ้าจอม" โดยให้รายละเอียดว่า (1) became his wife และ (2) was given a house and salary

- The duties of the Serving-Maids (Sanom, to take care of) were to look after the King and attend to all his requirements. (p.70)

ใช้ประโยคอธิบายหน้าที่ของพระสนม ได้แก่ ดูแลพระเจ้าแผ่นดิน และรับใช้ตามพระประสงค์

- Soon after getting up the King had his first meal, a simple one of soup or fish and fruit, or perhaps a European dish. (p.73)

ใช้วลีอธิบายพระกระยาหารมื้อแรก ซึ่งอาจจะเป็นซุปหรือปลาและผลไม้ หรือบางครั้งก็เป็นอาหารฝรั่ง

(3) การบรรยาย (Description)

เป็นการให้รายละเอียดเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจสิ่งที่กล่าวถึงได้ดีขึ้น โดยใช้โครงสร้างประโยคหลายประโยค เช่น การบรรยายเกี่ยวกับตลาดซึ่งมีลักษณะเฉพาะของคนไทย ในหน้า 15

> ...At the southern end of the City was the great market or bazaar, the daily rendezvous of thousands of people. It was the chief center of distribution for fruit, vegetables, eggs, pork, fish and all those perishable articles of food upon which the people depended for their existence.

5. การเปรียบเทียบ (Comparison)

ผู้เขียนเปรียบสิ่งที่ได้พบเห็นในวัฒนธรรมไทยกับสิ่งที่อยู่ในวัฒนธรรมอังกฤษ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้อ่านคุ้นเคยเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจวัฒนธรรมที่แตกต่างได้ดีขึ้น เช่น

- By Siamese law the choice of the successor to the throne is not automatically decided as it is in England... (p.115)
- They (the old types of theatrical performance) will be preserved, no doubt, as we in England maintain our ancient custom and ceremonies. (p.156)
- They (the royal houseboats) were rowed by 8 or 12 men standing gondolier-like to their oars. (p.82)

นอกจากนั้นผู้เขียนใช้สำนวนเปรียบเทียบในการบรรยายสิ่งที่ได้พบในวัฒนธรรมไทย เช่น

- **Like the Palace of the Sleeping Beauty in the old fairy tale,** the Palace of Pya Tai lay hushed in slumber. (p.128)
- Life for them (the Inside) was a monotonous existence...

Tomorrow would be like yesterday and all the other yesterdays, stretching back **like a trail of ghosts in to the past.** (p.99)

บรรณานุกรม

ราชบัณฑิตยสถาน. (2543). **ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี และประกาศราชบัณฑิตยสถาน เรื่อง การเขียนชื่อ จังหวัด เขตอำเภอ และกิ่งอำเภอ และเรื่องหลักเกณฑ์การถอดอักษรไทยเป็นอักษรโรมันแบบถ่ายเสียง.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2547). **ศัพท์แพทยศาสตร์ อังกฤษ–ไทย ไทย–อังกฤษ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2548). **พจนานุกรมวิสามานยนามไทย: วัด วัง ถนน สะพาน ป้อม.** กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน.

นิตยา กาญจนะวรรณ. (2529). ถอดอักษรกับถ่ายเสียง. **วารสารธรรมศาสตร์.** 15(1): 75-81.

ศุกลรัตน์ ธาราศักดิ์. (2542). **ราชสำนักสยามในทรรศนะของหมอสมิธ.** กรุงเทพมหานคร: กรมศิลปากร.

Baker, M. (1992). *In Other Words: A Coursebook on Translation.* London: Routledge.

Baker, C. and Galasinski, O. (2001). *Cultural Studies and Discourse Analysis: A Dialogue on Language and Identity.* London: SAGE Publications.

Bell, R. T. (1991). *Translation and Translating.* London and New York: Longman.

Bonvillain, N. (2003). *Language, Culture, and Communication: The Meaning of Messages.* (fourth edition). New Jersey: Prentice Hall.

Collins COBUILD ENGLISH DICTIONARY. (1997). London: Harper Collins Publishers.

Ronowicz, E. (1999). Introduction. In: Ronowicz, E. and Yallop, C. (eds.). *English: One Language, Different Cultures.* London: Cassell. pp.1-25.

Gentzler, E. (1993). *Contemporary Translation Theories.* London: Routledge.

Hatim, B. and Mason, I. (1990). *Discourse and the Translator.* New York: Longman.

Hickey, L. (ed.). (1998). *The Pragmatics of Translation.* Clevedon: Multilingual Matters.

Kramsch, C. (1998). *Language and Culture.* Oxford: Oxford University Press.

Larson, M. L. (1984). *Meaning-Based Translation: A Guide to Cross-language Equivalence.* New York: University Press of America.

Lehton, M. (2000). *The Cultural Analysis of Texts.* Translated by Aija-Leena Ahonen and Kris Clarke. London: SAGE Publications.

LONGMAN Dictionary of Contemporary English. (1995). Essex: Addison Wesley Longman.

Munday, J. (2001). *Introducing Translation Studies: Theories and Applications.* London: Routledge.

Newmark, P. (1981). *Approaches to Translation.* Oxford: Pergamon Press.

Robinson, D. (1997). *Becoming a Translator: An Accelerated Course.* New York: Routledge.

Samovar, L. A. and Porter E. P. (2004). *Communication Between Cultures.* (fifth edition). Belmont: Wadsworth/Thomson Learning.

Smith, M. (1982). *A Physician at the Court of Siam.* Malaysia: Oxford University Press.

Stillar, G. F. (1998). *Analyzing Everyday Texts: Discourse, Rhetoric, and Social Perspectives.* London: SAGE Publications.

The American Heritage @ Dictionary of Idiom 2003-2005 in Dictionary.com

Yule, G. (1996). *The Study of Language.* (second edition). Cambridge: Cambridge University Press.